

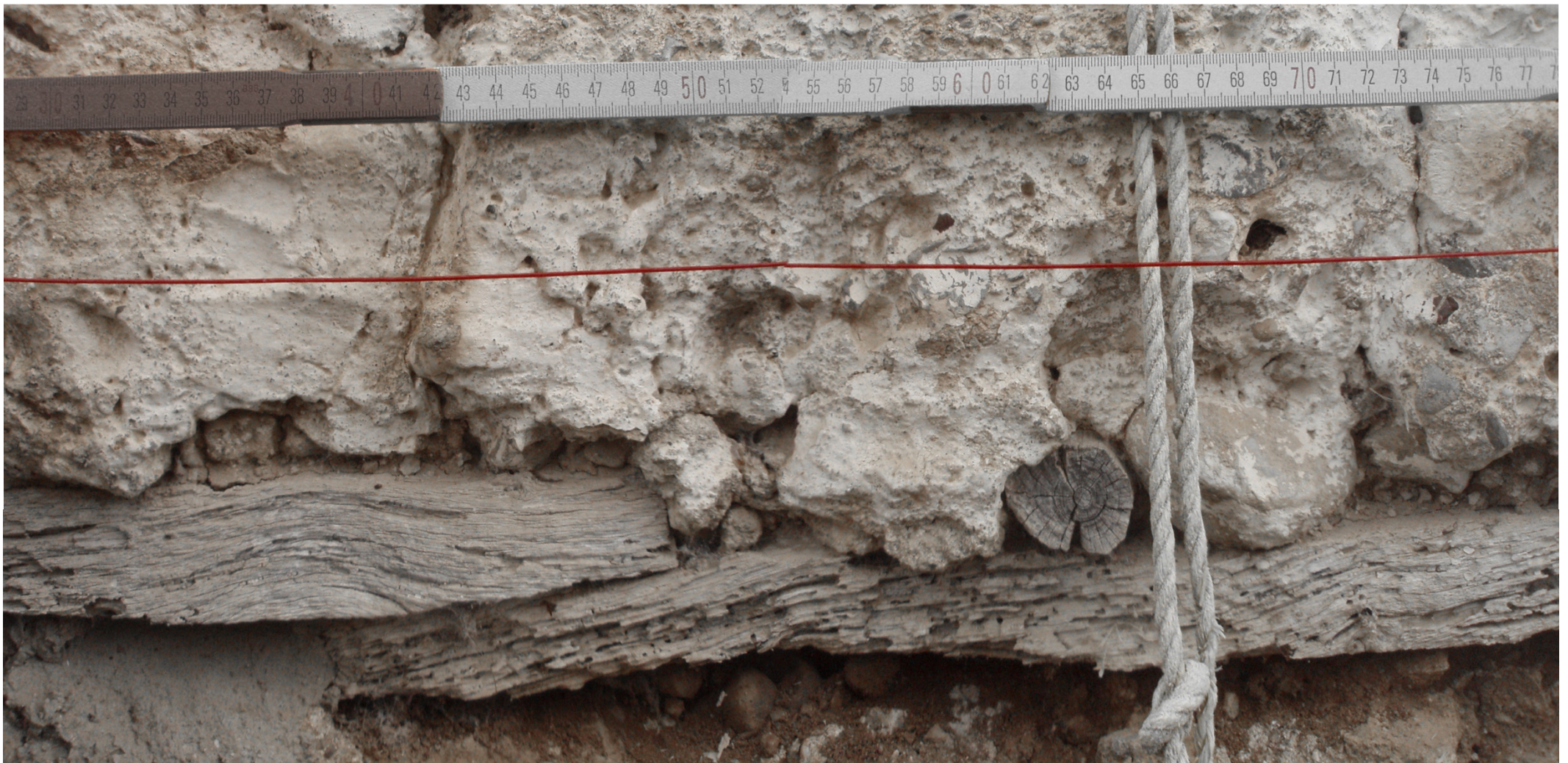
ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΑΙ ΕΠΕΜΒΑΣΗ ΣΕ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟ ΚΤΙΣΜΑ ΣΤΑ ΤΡΙΚΑΛΑ ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ

ΣΠΟΥΔΑΣΤΙΚΗ ΟΜΑΔΑ:

ΑΝΤΩΝΟΠΟΥΛΟΥ ΣΟΦΙΑ_ΔΑΒΒΕΤΑ ΓΕΩΡΓΙΑ_ΔΕΡΙΖΙΩΤΗ ΣΤΑΜΑΤΙΝΑ_ΔΟΜΒΡΟΓΙΑΝΝΗΣ ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΣ_ΚΕΛΕΠΕΡΑ ΜΑΡΙΑ-ΤΣΑΜΠΙΚΑ_ΚΟΝΤΟΓΙΑΝΝΗΣ ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ_ΚΡΙΚΕΛΗΣ ΣΩΣΩΝ
ΚΥΡΙΤΣΗ ΟΛΥΜΠΙΑΔΑ_ΜΑΡΑΒΕΛΙΑ ΕΥΓΕΝΙΑ_ΜΠΑΡΤΖΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ_ΜΠΑΧΑ ΣΜΑΡΑΓΔΗ_ΝΤΙΛΛΟΝ ΝΑΤΑΛΙ_ΠΑΝΑΓΟΠΟΥΛΟΥ ΒΑΣΙΛΙΚΗ_ΣΤΑΣΗ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ_ΨΑΛΤΑΚΗ ΕΙΡΗΝΗ

ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ:

ΓΟΥΛΙΕΛΜΟΣ ΦΡΑΓΚΙΣΚΟΣ_ΚΑΡΑΔΗΜΑΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

Το κτήριο που μελετήθηκε στα Κάτω Τρίκαλα Κορινθίας ανήκει στην μεγάλη οικογένεια των απλών κλειστών διώροφων σπιτιών της νότιας Ελλάδας [1] και συγκεκριμένα στην κατηγορία του δίπατου τετράχωρου μακριναριού με συμμετρική διαμόρφωση [2].

Στον όροφο, το λεγόμενο ανώι, οργανώνονται συμμετρικά ως προς τον άξονα της εισόδου οι χώροι διημέρευσης. Η είσοδος οδηγεί σε ένα προθάλαμο, το *εμπαδόν* [3], γύρω από τον οποίο οργανώνονται τα τρία δωμάτια του σπιτιού. Το μικρότερο, πάνω στον άξονα συμμετρίας της κάτοψης ήταν κυρίως χώρος εργασίας για τον αργαλειό [4], γνωστός με το όνομα *καμαρούλα*. Εναλλακτικά χρησίμευε σαν αποθήκη ή σαν εφεδρικό υπνοδωμάτιο. Εκατέρωθεν της καμαρούλας διατάσσονται τα κύρια δωμάτια: Η *σάλα* και το *χειμερινό*. Το *χειμερινό* είναι χώρος με τζάκι γύρω από το οποίο η οικογένεια διαμένει, μαγειρεύει και κοιμάται, ενώ είναι προσανατολισμένο ανατολικά. Στη δυτική πλευρά βρίσκεται η *σάλα*, χώρος που λειτουργούσε ως χώρος υποδοχής για τους επισκέπτες και δευτερευόντως σαν υπνοδωμάτιο καθώς είχε άλλο ένα τζάκι. Μια άλλη ερμηνεία της ύπαρξης δύο εισόδων σε συνδυασμό με τα δυο πανομοιότυπα δωμάτια είναι αυτή της *αδελφομοιρίας*, δηλαδή της στέγασης δύο συγγενικών οικογενειών στο ίδιο οίκημα.

Το ισόγειο -κατώι- είναι δίχωρο, ανεξάρτητο από τον όροφο. Χρησιμοποιείτο για αποθήκευση τροφίμων και σταβλισμό των ζώων. Η επικοινωνία με τον όροφο γίνεται με την εξωτερική σκάλα, αλλά και με μικρή καταπακτή. Έτσι, επιτυγχάνεται η συγκέντρωση όλων των χώρων -κύριων και βοηθητικών- κάτω από την ίδια στέγη [5], ανάγκη που ήταν επιτακτική, λόγω των εξωτερικών κινδύνων, ακόμα και το 1820, έτος θεμελιώσεως του οικήματος. Με αυτόν τον τρόπο η κατοικία προστατεύεται υπερωψωμένη από το έδαφος, ενώ πρόσθετα στοιχεία όπως πολεμίστρες (*τυφεκιοθυρίδες*) στους τοίχους του ισογείου και ισχυρές αμπάρες στις πόρτες ενισχύουν την ασφάλεια.

Το σπίτι χτίστηκε σε πλαγιά νότιου προσανατολισμού, με τις στενές πλευρές του κάθετα στην κατωφέρεια. Τα δωμάτια του ορόφου έχουν ανοίγματα στη μεσημβρία, αλλά και σε ανατολή-δύση. Αυτές οι όψεις παρουσιάζουν ενδιαφέρον καθώς συναντώνται σε πολλά παραδείγματα της ορεινής Κορινθίας. Ο άξονάς τους τονίζεται με την προεξοχή του τζακιού από τον τοίχο και δύο παράθυρα συμμετρικά του. Ο βορεινός τοίχος παραμένει εξ' ολοκλήρου πλήρης για προστασία των ενοίκων από τους κρύους ανέμους. Από τη νότια πλευρά γίνεται η είσοδος στον όροφο με λίθινη συμπαγή σκάλα. Το πλατύσκαλο διευρύνεται με ξύλινο σανίδωμα υποστηριζόμενο από ξύλινους πεσσούς και προστατεύεται από μονόριχτο στέγαστρο (σήμερα καλυμμένο με λαμαρίνα) το οποίο αποτελεί προέκταση της στέγης. Από τη μικρή αυτή βεράντα, το *χαγιατί*, γίνεται η είσοδος στο οίκημα.

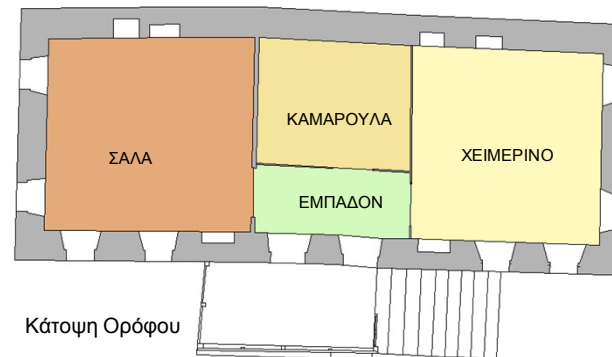
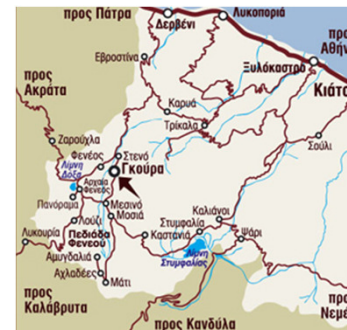
[1] Κωνσταντίνος Σπ. Παπαϊωάννου, *Το Ελληνικό Παραδοσιακό Σπίτι- Η Γενική Διάρθρωση της Αρχιτεκτονικής του και η Τυπολογία της*, Πανεπιστημιακές εκδόσεις ΕΜΠ, Αθήνα 2003, σ.52

[2] ό.π, σ.62, σ.64

[3] Μεταξούλα Χρυσάφη Ζωγράφου, "Κορινθία", συλλογικός τόμος, *Ελληνική Παραδοσιακή Αρχιτεκτονική Τόμος 5ο, Πελοπόννησος-Στερεά Ελλάδα*, Εκδόσεις Μέλισσα, Αθήνα 1989 σσ. 9-22

[4] Στο υπόγειο βρέθηκε ο αργαλειός αποσυναρμολογημένος οπότε δεν αποκλείεται το δωμάτιο να προοριζόταν για αυτή τη χρήση.

[5] Εντύπωση προκαλεί η διαχρονική έλλειψη κίσατος φούρνου αλλά και αποχωρητηρίου από την αυλή του σπιτιού.

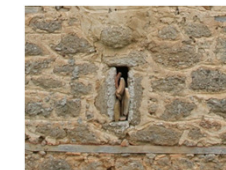
Σάλα – (το τζάκι έχει κλείσει)

Χειμερινό

Χαγιατί

Τυφεκιοθυρίδα στον ανατολικό τοίχο

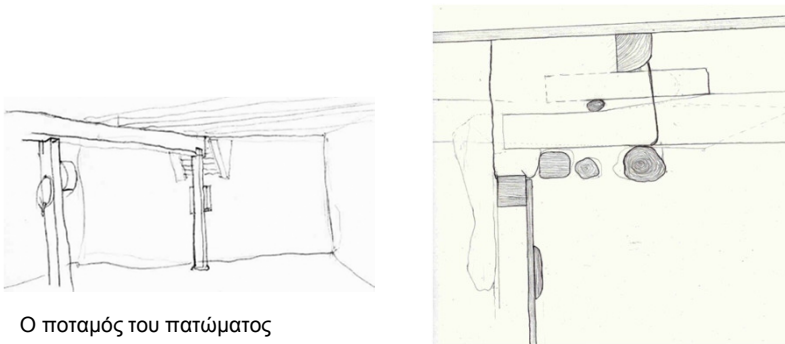

Ισχυρές αμπάρες

Ο φέρων οργανισμός του κτηρίου μορφώνεται από τους περιμετρικούς λίθινους τοίχους, χτισμένους από κροκαλοπαγή πέτρα με αδρή λάξευση και κοινή λάσπη. Στις εξωτερικές παρειές του τοίχου το κτίσιμο είναι σχετικά προσεκτικότερο, ενώ το εσωτερικό συμπληρώνεται με απλό λιθόδεμα (κοτρογιόμωση). Τα ενδιάμεσα κενά των αρμών συμπληρώνονται με πετραδάκια, τα *σόμπολα*. Μεγαλύτερη κατεργασία έχουν οι γωνιόλιθοι του κτηρίου, οι ποδιές και τα υπέρθυρα. Για τους λαμπάδες των παραθύρων και τα τοξωτά υπέρθυρα χρησιμοποιούνται πωρόλιθοι επιμελέστατα λαξευμένοι, που φαίνεται ότι ήταν φερμένοι από αλλού. Το ωχροκόκκινο χρώμα τους δημιουργεί μια αντίθεση με τις άλλες γκριζωπές πέτρες, ενώ αποτελεί ουσιαστικό μορφολογικό στοιχείο διαμόρφωσης των ανοιγμάτων. Οι λιθοδομές είναι εμφανείς εξωτερικά, ενώ στο εσωτερικό δέχονται επίχρισμα από άμμο και ασβέστη, ενισχυμένο με άχυρο και γιδότριχα. Η τελική εσωτερική επιφάνεια βαφόταν τακτικά με ασβέστη, το λεγόμενο *χορί*.

Τα εσωτερικά κατακόρυφα στοιχεία, οι *μεσάντριες*, είναι, με εξαίρεση έναν τοίχο στο ισόγειο, ελαφρές κατασκευές. Το δυτικό δωμάτιο, χωρίζεται με ξυλόπηκτο τοίχο (*μπαγδατί*), ενώ η καμαρούλα και το χειμερινό με απλό σανίδωμα ενισχυμένο με οριζόντια ξύλα.

Τα πατώματα του ορόφου αποτελούνται από πριστές ξύλινες τάβλες καρφωμένες πάνω σε ξύλινες πελεκητές δοκούς, υποβασταζόμενες από κεντρικό μεσοδόκι, το λεγόμενο *ποταμό*, που στηρίζουν ξύλινοι λεπτοί πάσσαλοι. Το σανίδωμα εισχωρούσε μερικούς πόντους μέσα στο κονίαμα του τοίχου, ενώ τον αρμό κάλυπτε ξύλινο σοβατεπί. Στο ισόγειο κατά κανόνα το δάπεδο ήταν πατημένο χώμα το οποίο στις μέρες μας αντικαταστάθηκε απότσιμεντοκονίαμα. Οι φορείς της στέγης κρύβονται από ψευδοροφή, η οποία αν και μεταγενέστερης τεχνικής (χάρντμπορντ και τυποποιημένη ξυλεία) είναι συνηθισμένη σε αυτή την τυπολογία κτισμάτων, οπότε δεν αποκλείεται να αντικατέστησε προγενέστερη κατασκευή.

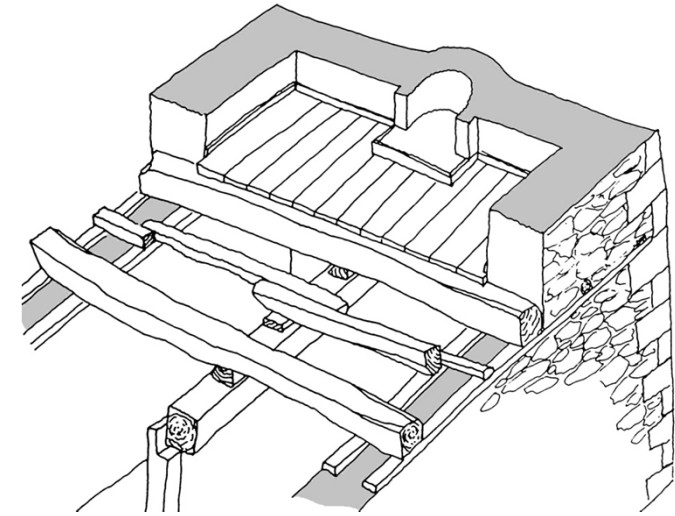

Ο ποταμός του πατώματος

Στήριξη ποταμού στο ξύλινο υπέρθυρο της πόρτας

Τρόπος κτισίματος τοίχου

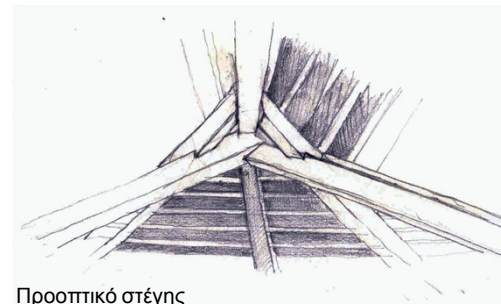

Πατώματα – τρόπος στήριξης και συνεργασίας με την τοιχοποιία

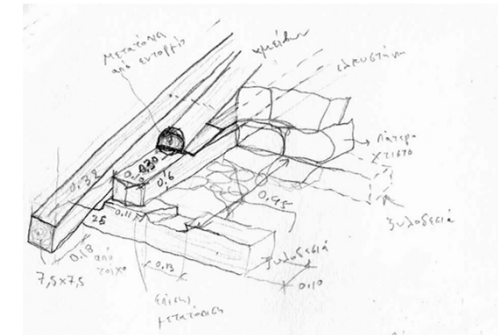

Ιδιαίτερη κατεργασία των γωνιόλιθων του κτηρίου, των ποδιών και των υπέρθυρων.

Η στέγη είναι τετράριχτη με χειροποίητα βυζαντινά κεραμίδια. Ο φορέας της είναι ένας ιδιότυπος συνδυασμός ζευκτών με ελκυστήρα και απλών αντιστηριζόμενων ζευκτών σε εναλλαγή ανά κανονικά διαστήματα. Η ξυλεία που χρησιμοποιείται είναι είτε ακατέργαστη είτε χονδροειδώς πελεκημένη. Ειδικές εντορμίες έχουν γίνει για την ένωση των αμειβόντων μεταξύ τους αλλά και με τον ελκυστήρα. Μικρά ξύλα καρφώνονται στο πλάι κάθε αμείβοντα, προεξέχοντας με ηπιότερη κλίση. Δημιουργείται έτσι ένα περιμετρικό γείσο που με την διαφορετική του γωνία απομακρύνει το νερό πέρα από την εξωτερική επιδερμίδα του κτηρίου. Το πέτωμα καρφώνεται στους φορείς χωρίς την παρεμβολή τεγίδων και δεν είναι συνεχές αλλά με διάκενα ανά τάβλα. Τα κεραμίδια στερεώνονται πάνω του με μικρή ποσότητα κονιάματος.

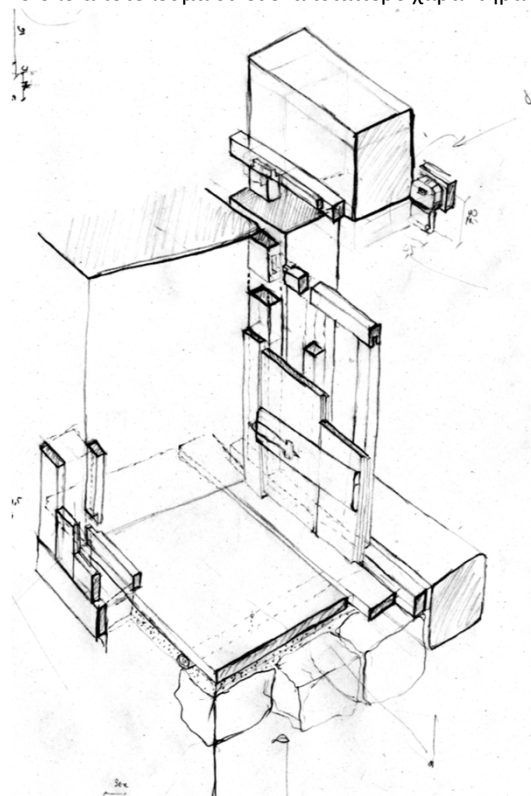

Προοπτικό στέγης

Τα κουφώματα είναι ξύλινα. Οι κάσες τους κρύβονται πίσω από τους διακοσμητικούς πωρόλιθους, εξασφαλίζοντας κάποια προστασία από τη βροχή. Τα ανώφλια εσωτερικά διαμορφώνονταν με ισχυρά ξύλα στην τελική τους επιφάνεια. Τα κατώφλια είναι κατά περίπτωση ξύλινα ή λίθινα, ενώ οι ποδιές μορφώνονταν από δύο σανίδες άνισου πλάτους. Τα παράθυρα στην αρχική τους μορφή δεν είχαν τζαμλίκια, αλλά μόνον καρφωτά πατζούρια ανοιγόμενα προς τα μέσα και αποτελούνταν από μια ή δύο σανίδες το κάθε ένα. Επειδή η ποδιά τους είναι χαμηλή, υπήρχε ένα είδος μικρού ξύλινου κιγκλιδώματος, όπου δύο μικροί ορθοστάτες έφεραν την κουपाστή. Ίχνη του υπάρχουν σε όλα τα παράθυρα αλλά πλήρες σώζεται μόνο ένα. Αργότερα προστέθηκαν και τζαμλίκια. Οι εξώπορτες είναι καρφωτές και ασφαλιζονται όπως αναφέρθηκε με ισχυρές αμπάρες που εισχωρούν βαθιά στον τοίχο. Στην είσοδο του ορόφου υπάρχει εγχάρακτος «ρόδακας» με φυτόμορφη διακόσμηση οργανωμένη σε ομόκεντρους κύκλους. Στην εξώθυρα του ισογείου χρησιμοποιείται διπλό πέτωμα με την εξωτερική παρειά να έχει το σανίδωμα υπό γωνία. Οι υπόλοιπες πόρτες του εσωτερικού είναι απλές καρφωτές χωρίς καμία ιδιομορφία. Η μορφή τους είναι οπτικά μια φυσική προέκταση των τοίχων από σανίδωμα.

Τέλος, με ξύλο διαμορφώνονται βοηθητικά στοιχεία όπως κλειστά ή ανοικτά ερμάρια εξ' ολοκλήρου επενδυμένα με σανίδες αλλά και μια φρίζα, που υποβασιάζει συνεχές ραφάκι και ορίζει τα εσωτερικά πρέκια παραθύρων και ερμαρίων. Το όλο αποτέλεσμα δίνει ένα ιδιαίτερο χαρακτήρα στα κύρια δωμάτια.

Αξονομετρική τομή κουφώματος

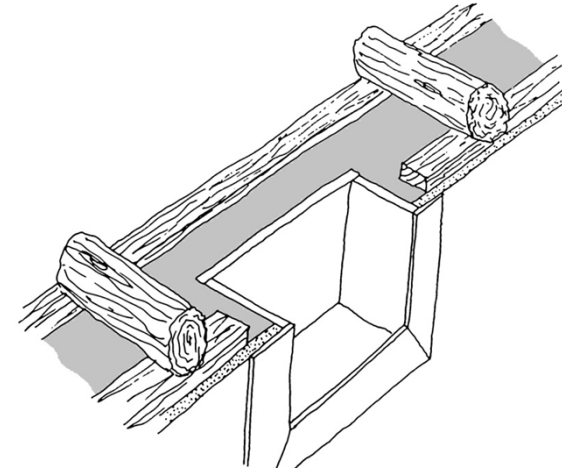

Φυτόμορφη διακόσμηση

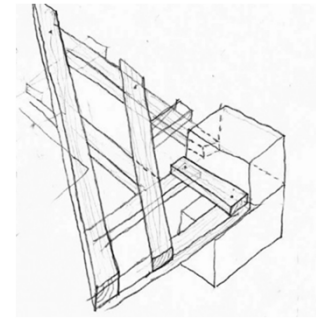

Μικρό ξύλινο κιγκλιδώμα

Η στατική ισορροπία του κτηρίου σε στατικές και δυναμικές φορτίσεις εξασφαλίζεται με τη συνεργασία των λίθων με τα ξύλινα στοιχεία. Οι πέτρινοι τοίχοι περιδέονται ανά στάθμη με ζεύγη ξυλοδεσιών, τα λεγόμενα *πλακώματα*, τα οποία σε τακτά διαστήματα ενώνονται μεταξύ τους με εγκάρσια ξύλα. Ειδικά στις στάθμες του πατώματος και της στέγης η κάθετη σύνδεση γίνεται με ειδικό τρόπο. Όπως αναφέρθηκε, το σανίδωμα του ορόφου καρφώνεται σε δοκούς που καταλαμβάνουν όλο το πλάτος της κάτοψης, σε εναλλαγή με ζεύγη μικρότερης διατομής ξύλων που η μια τους άκρη εδράζεται στον *ποταμό*. Οι μεγάλες δοκοί προβάλλουν τα σόκορά τους μέχρι τις τελικές εξωτερικές επιφάνειες, έχοντας πατήσει σε όλες τις ξυλοδεσιές και των δύο τοίχων. Αυτό αποτελεί ένδειξη ότι είναι παλαιότερες. Δεν λείπουν φυσικά και άλλα μικρότερα εγκάρσια ξύλα στα ενδιάμεσα διαστήματα. Εξασφαλίζεται έτσι μια συνολική σύνδεση των περιδέσεων, που σε συνδυασμό με το σανίδωμα του πατώματος δημιουργεί έναν ισχυρό δίσκο ακαμψίας στην μεσαία στάθμη του κτηρίου. Στην ανώτερη στάθμη η σύνδεση των ξυλοδεσιών βασίζεται στην εναλλαγή των φορέων της στέγης. Τα εγκάρσια στοιχεία που συνδέουν τις ξυλοδεσιές ανά δύο, είναι ισχυρότερα σε διατομή και φέρουν με ειδική εντορμία τους αντιστηριζόμενους αμείβοντες. Αντίθετα σε άλλες θέσεις οι περιδέσεις συνδέονται μεταξύ τους, αλλά και με αυτές του απέναντι τοίχου, με τον ελκυστήρα των κανονικών ζευκτών που προβάλλει στις όψεις. Επιτυγχάνεται έτσι σύνδεση της στέγης με τα υποκείμενα κατακόρυφα στοιχεία, αλλά και διαφραγματική λειτουργία στην ανώτερη στάθμη του κτηρίου που είναι καθοριστική για την αντιμετώπιση των καταπονήσεων του σεισμού.

Διακοπή συνέχειας ξυλοδεσιών από ερμάριο

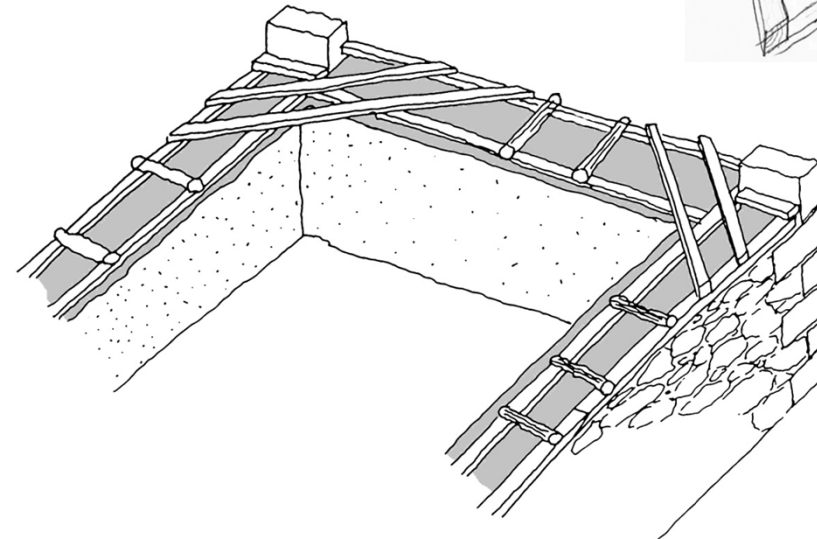

Η αποτελεσματική σύνδεση των πλακωμάτων είναι όμως ελαττωματική στις γωνιακές συνδέσεις, καθώς οι γωνιόλιθοι σταματούν τις περιδέσεις αντί να πατούν πάνω σε αυτές, όπως σε άλλα παραδείγματα. Η γωνιακή σύνδεση γίνεται με δύο χοντρά ξύλα πλάγια τοποθετημένα. Μόνον στη στάθμη της στέγης γίνεται επαρκές δέσιμο με ειδικές εντορμίες.

Η ασυνέχεια των ξυλοδεσιών παρατηρείται ότι διακόπτεται από ερμάρια ή παράθυρα. Σε μία περίπτωση διακοπής της συνέχειας από ερμάριο, τα διακοπτόμενα τμήματα ενώνονται μέσω ισχυρών εγκάρσιων ξύλων με την άθικτη ξυλοδεσιά, υποκαθιστώντας στοιχειωδώς τη συνέχεια. Στα παράθυρα όμως η περιδέση περιορίζεται δραστικά, λειτουργώντας απλά σαν ενίσχυση πεσσού μεταξύ ανοιγμάτων.

Συμπερασματικά λοιπόν υπάρχουν ιδιαίτερες τεχνικές για τη συλλειτουργία των ξύλων με τους λίθινους τοίχους, αλλά η ελαττωματική σύνδεση των *πλακωμάτων* στις γωνίες και η μη συνεργασία με τους γωνιόλιθους, σε συνδυασμό με αρκετές ασυνέχειες, έχει κάνει εμφανείς τις συνέπειες σεισμών αλλά και καθιζήσεων του εδάφους λόγω κατωφέρειας.

Πρέπει να προστεθεί ότι η θεμελίωση του κτηρίου σε έδαφος με κλίση δημιουργεί προβλήματα λόγω ωθήσεων, τις οποίες παραλαμβάνει μόνο το συμπαγές λίθινο εξωτερικό κλιμακοστάσιο που πιθανόν λειτουργεί ως αντηρίδα.

Η γωνιακή σύνδεση γίνεται με δύο χοντρά ξύλα πλάγια τοποθετημένα

Το κτήριο διατηρεί και σήμερα τη χρήση της κατοικίας. Μικρές αλλαγές, όπως είναι η αποξήλωση του δυτικού τζακιού, η προσθήκη ανοξειδωτου νεροχύτη και στέγης από τσίγκο στο χαγιάτι, η κατασκευή νέας ψευδοροφής και ηλεκτρικές εγκαταστάσεις δεν αλλοίωσαν το χαρακτήρα του σπιτιού. Τα στοιχεία που επισφραγίζουν τον αυθεντικό του χαρακτήρα έχουν διατηρηθεί. Για παράδειγμα τα ξύλινα κουφώματα με το ιδιαίτερο κιγκλίδωμα, τα ελαφρά εσωτερικά χωρίσματα, οι τοίχοι με όλες τις ξύλινες διακοσμήσεις και τα αυθεντικά επιχρίσματα αλλά και όλα τα στοιχεία των ξύλινων φορέων του πατώματος και της στέγης. Μικρές επισκευές με τσιμεντοκονίαμα στους εξωτερικούς αρμούς δεν αλλοιώνουν σημαντικά τις όψεις. Στο ισόγειο, οι τοίχοι έχουν επιχρισθεί με αδρό τσιμεντοκονίαμα, όπως και τα δάπεδα, με αποτέλεσμα να μην μπορεί να τεκμηριωθεί η ακριβής τελική επιφάνεια τους. Ακόμη, στο ύψος της θεμελίωσης, έχει προστεθεί ένα πέδιλο από οπλισμένο σκυρόδεμα εσωτερικά και άλλο ένα εξωτερικά στη βόρεια όψη.+ Πιθανόν οι ένοικοι εντόπισαν κάποια στιγμή μετατόπιση του πίσω τοίχου και θέλησαν με αυτή την υποτυπώδη ναρθικοποίηση να τον σταθεροποιήσουν.

Η κατωφέρεια του εδάφους σε συνάρτηση με τις ελλειπείς περιδέσεις στις γωνίες έχει δημιουργήσει εμφανείς ρωγμές στις στενές όψεις. Στην ανατολική υπάρχουν ενδείξεις επισκευής ρωγμής μεταξύ των γωνιόλιθων αριστερά και του υπόλοιπου τοίχου. Άλλη μια ρωγμή επίσης επιδιορθωμένη κινείται από την άνω απόληξη του τοίχου, στο πρέκι του παραθύρου, μαρτυρία αστοχίας λόγω σεισμικής φόρτισης. Η βορειοανατολική γωνία εμφανίζει αποκόλληση από τον τοίχο. Στη δυτική όψη οι γωνιόλιθοι έχουν εμφανώς αποκολληθεί από την τοιχοποιία χαμηλά και δεξιά, αλλά και σε όλο σχεδόν το ύψος της βορειοδυτικής γωνίας. Οι μακρές πλευρές παρουσιάζουν παραμορφώσεις καθ' ύψος και κατά μήκος. Ο βόρειος τοίχος αποκλίνει από την κατακόρυφο προς το εξωτερικό και εντείνεται από την ανατολή στη δύση, ενώ παρουσιάζει κύρτωση προς τα έξω στο μέσον περίπου του μήκους του. Χαρακτηριστικά, οι μεσαντρίες της καμαρούλας έχουν αποκολληθεί εντελώς από τους λίθινους τοίχους. Ο νότιος τοίχος έχει τις γωνίες του κατακόρυφες, αλλά στο μέσον του κυρτώνει, ως προς την κατακόρυφο, έντονα προς τα μέσα. Τα κονιάματα των τοίχων έχουν επισκευαστεί κατά καιρούς, αλλά σε κάποιες περιπτώσεις έχουν ξεπλυθεί σε μεγάλο βαθμό (βόρεια και δυτική όψη).

Οι ξύλινοι φορείς έχουν διατηρηθεί σε σχετικά καλή κατάσταση, ιδίως στο εσωτερικό, όπου τα εσωτερικά χωρίσματα, ο ουρανός, οι ενδιάμεσες δοκοί και το πάτωμα διατηρούνται σε πολύ καλή κατάσταση. Άριστη είναι η διατήρηση των ξυλοδεσιών μέσα στους τοίχους, σε αντίθεση με τις εξωτερικές που εκτεθειμένες στις καιρικές συνθήκες, την υγρασία και το νερό, και έχουν σε πολλά σημεία σαπίσει. Τα ζευκτά της στέγης διατηρούνται σε καλή κατάσταση, έχουν κυρτώσει λόγω ερπυσμού από το βάρος των κεραμιδιών, αλλά μπορούν να φέρουν φορτία χωρίς να αστοχήσει η διατομή τους. Η γενική μετατόπιση των στοιχείων της στέγης από τις προβλεπόμενες εντορμίες δείχνει μάλλον μια ισχυρή σεισμική δόνηση.

Το πέτωμα δεν έχει σαπίσει σε κανένα σημείο με αποτέλεσμα να μην υπάρχει κατάρρευση κεραμιδιών, οπότε σημαντική εισροή νερού παρατηρείται μόνο στο ανατολικό δωμάτιο που έχει φουσκώσει ο τοίχος και η ψευδοροφή από την υπερκείμενη υγρασία. Είναι θετικό το ότι το ξέπλυμα του συνδετικού κονιάματος από τα κεραμίδια δεν δημιούργησε περαιτέρω ζημιές στο κτίριο συνολικότερα.

Τα ξύλινα κουφώματα έχουν διατηρηθεί αποσπασματικά αρκετά στοιχεία που τεκμηριώνουν την κατασκευή τους. Στις περισσότερες περιπτώσεις λόγω βουλωμένου από χώματα νεροχύτη και της ξύλινης διαμόρφωσης της ποδιάς, το νερό κατακάθεται με αποτέλεσμα τα κάτω μέλη του κουφώματος να έχουν σαπίσει. Επίσης, το κιγκλίδωμα έχει σπάσει είτε τελείως είτε διατηρείται μόνο η κουπαστή του χωρίς τους ορθοστάτες. Μόνον ένα σώθηκε πλήρες.

Εμφανείς ρωγμές στις στενές όψεις

Ενδείξεις επισκευής ρωγμής μεταξύ των γωνιόλιθων αριστερά και του υπόλοιπου τοίχου

Το μικρό σπίτι στα Τρίκαλα αποτελεί τεκμήριο μιας προβιομηχανικής εποχής που πέρασε ανεπιστρεπτί, αφήνοντας πολύ λίγα αυθεντικά δείγματα στο νομό Κορινθίας. Αν και οι τεχνικές κατασκευής υστερούν σε κάποια σημεία, διασώζουν τη συσσωρευμένη εμπειρία των συναφειών μαστόρων, η οποία χάθηκε οριστικά με την έλευση της σύγχρονης δόμησης. Ως εκ τούτου είναι σημαντική όχι μόνον η συστηματική τεκμηρίωση και ανάλυση όλων αυτών των στοιχείων, αλλά και η ουσιαστική ένταξή τους στις σύγχρονες πρακτικές. Διότι τα μέσα και τα υλικά αιχμής μπορούν να έχουν αρνητικές συνέπειες για την αποκατάσταση, εάν δεν συνδυαστούν αρμονικά με την κατασκευαστική λογική του κτηρίου. Θα πρέπει να τονιστεί ότι το σπίτι αυτό, όπως και κάθε άλλο λαϊκό οίκημα, δεν θα πρέπει να αντιμετωπίζεται σαν μουσειακό έκθεμα. Εάν έχουν φτάσει ως τις μέρες μας κάποια άρτια και αυθεντικά παραδείγματα, με όποιες προσθήκες, είναι μόνον επειδή ήταν κατοικημένα. Ο μόνος τρόπος να συνεχίσουν να στέκουν όρθια στο ελληνικό τοπίο, είναι να είναι ότι ήταν πάντα.

Λίθινη επιγραφή
μαστόρων με το έτος
θεμελιώσεως.

